

Hluk a zdraví

J. Havránek a kol.: **Hluk a zdraví**, Praha, Avicenum 1990 I. vydání, 280 s., 66 obr. a tab., 30 Kčs.

Publikace podává komplexní pohled na hlukovou zátěž ve všech formách životního prostředí člověka. Problematika se řeší nejen z hlediska preventivní medicíny a hygienického dozoru, ale jsou zde i obsáhlé odborné statě o nejnovějších poznatcích specifického a nespecifického vlivu hluku na adaptační mechanismy a zdraví člověka.

V úvodní kapitole je zvuk a hluk definován na základě jejich vnímání člověkem. Dále pak navazují metodiky hodnocení a měření hluku v mimopracovním a pracovním prostředí člověka v hygienické praxi včetně posouzení negativního longitudinálního vlivu hluku na vývoj široké populace. Stať o poškození sluchu hlukem přináší řadu nových poznatků, které zvláště při vyšetřování profesionální nedoslýchavosti nejsou dosud plně zohledňovány.

Nespecifický vliv hluku je zde velmi bohatě dokumentován výsledky z výzkumu u nás i v zahraničí a četnými údaji z odborné literatury z celého světa. Významná je i odborná úvaha o vlivu hluku na psychický a fyzický výkon člověka s promítnutím do celkové ekonomiky jeho práce a tím i do celého národního hospodářství. V závěru jsou pak uvedena opatření na snížení specifického i nespecifického negativního vlivu hluku, jak v pracovním, tak i v komunálním prostředí člověka. Tato opatření jsou legislativní, technická, akustická, stavební, urbanistická, provozní a zahrnují i výčet individuálních ochranných pomůcek proti hluku.

Všechny uvedené údaje o vlivu hluku na zdraví člověka se opírají o srozumitelné technické a fyzikálně akustické informace.

Kniha svým komplexním pohledem na problematiku vlivu hluku na zdraví člověka vyplňuje mezeru v naší odborné literatuře především na úseku preventivního lékařství. Je poučná nejen pro lékaře a ostatní vysokoškoláky i středoškoláky v hygienické službě, ale i pro lékaře prvního kontaktu a specialisty v léčebně-preventivní péči. Bude také cennou příručkou pro projektanty, architekty, ekonomy, pracovníky samosprávy měst a obcí, a vůbec pro všechny odborníky, kteří řeší a budou řešit tvorbu a ochranu životního prostředí člověka.

Publikaci doplňuje bohatý seznam odborné literatury, který obsahuje více než 430 citací.

Jaroslav Kubík

R. Šteis: Reflections on the perspectives of the process of urbanization

The Conception of urbanization of Slovakia up to date demonstrated the idea of the possible process of urbanization. By opening the frontiers, changes in orientation of society, mainly of economy, appears also the need to overstep the present opinions in the field of urbanization. Spatial differentiated influence of economy may help in differentiation also of the importance and function of single settlements, it brings about the need of new views especially on seats of country type and also on limited values of nature and landscape. New facts influencing the process of urbanization is necessary to investigate in interactions.

P. Radváni: To the development of urbanization in Slovakia

The article brings a short outline of historical development of urbanizational process from the time Slovakia was a part of Austro-Hungarian Monarchy. The long and complicated process of town forming gets to a new phase — especially the problem of quality and humanity of the environment raises particularly urgently. In connection with the development of towns become conspicuous mainly the problem of correct and rational organization of their territory, e.g. the solution of interactions between original and new construction. Not only urbanistic theory, but also formation has to adapt to it. A further part of the article is aimed at specific problems of establishment (first of all of towns) from the aspect of modern trends in town geography.

V. Hrdina: Conception of urbanization of the Slovak Republic

The article treats the problem of the development of urbanization and settlement of Slovakia in wider connections. It deals with their solution in the Conception of urbanization in the Slovak Republic. It briefly evaluates also its further development. In basic indices it evaluates the development of urbanization in the eighties. In conclusion the article drafts expected changes in the development of urbanization and settlement and mentions certain problems that must be taken into consideration during further work on the Conception of urbanization of the Slovak Republic.

M. Körner: Further development of the Conception of urbanization of the Czech Republic

The Conception of urbanization represents an extensive complex of works — from theoretical research to practical application in landscape-planning activity. The prevalence of analytical works and no-existence of complexly appreciated value categories meant in used approach a certain form of degradation of conceptual prognostical activities what the Conception of urbanization indisputably ought to be. In the future its aim will not be „bases“ for government resolutions but proper theoretical-prognostical activity, testing tendencies and possibilities of further development. Although the results of this activity would not be directions, it does not mean that certain principles, especially those that are connected with protection of values (natural, historical, cultural etc.) would not have taxative character. The methodology of the work will has to be confronted with approaches and experiences in economically well-developed countries.

L. Miklós: Natural-social-economical regionalization of Slovakia — the base for new administrative dissection

The changes of economical-social situation in our republic bring about a change also in ideology of administrative management of the territory. Villages obtain high degree of independence, by that the function of superior territorial units changes. This situation needs new areal dissection of the state that ought to sets out from landscape-ecological conditions in decisive degree. The presented dissection of the territory of Slovakia respects the main features of natural gravitation of the area, i.e. direction and mood of the movement of material, energy and information, resp. its borders. At the same time natural borders of gravitation mean also natural barriers and in the interest of making the economy effective they must be respected in the maximum possible degree. The main purpose of this regionalization is to show the need of direction of integration of economical and cultural life, as well as on maximum possible adaptation of traffic run to natural conditions and to situation of regions in relation to Europe.

O. Bašovský: The settlement structure of Slovakia from the viewpoint of human environment

From natural point of view the territory of Slovakia is particularly strongly